

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Dominica secunda post octauas Epiphanie.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

si quis sanctus est ipse contaminabit ebrietate. Unde sacerdotibus qui sancti erant prohibebatur vinum quando tabernaculum ingrediebatur. Sicut patet **Leuitica. x.** ne in sanctitate contaminarent. Et promissis patet Quod licet omnibus sit vinum nocuum, tamen precipue regibus et principibus, sacerdotibus et sapientibus, continentibus et virginibus. Et est ratio, quia isti tenent magis esse sobrii et ratione vigere. Unde **Dionysius** vocat vinum venenum. **Epistola. lxx.** dicens. Sponsa christi vinum fugiat ut venenum. Refert **Papias** Quod vinum prius vocabatur venenum, sed postquam toxicum inuentum est, tunc illud vocatur vinum, istud venenum. **C**irca promissa occurrit dubium satis pulchrum. Utrum usus vini sit homini licitus, et idem de quolibet potu inebriante. Et videtur quod non, quia dicit **Ecclesiastes. ii. ca.** Cogitavi a vino abstrahere carnem meam ut animam meam ad sapientiam transferrem. Sed sine sapientia homo non potest saluari, ergo etc. quia **Sapientia. vii.** dicitur. Meminem deus diligit nisi qui cum sapientia habitat. Igitur necesse est homini abstrahi a vino. Secundo quod **Roma. xiiij.** dicitur. Bonum est non manducare carnem nec bibere vinum, sed cessare a bono virtutis est viciosum et illicitum. Tertio quia **Dionysius** dicit, vinum cum carnibus post diluuium est dedicatum. Christus autem venit in fine seculorum. Ideo extremitatem traxit ad principium, ergo tempore legis christi est illicitus vini usus. Ad oppositum est **Apostolus. i. ad Thimo. v.** dicens. Noli adhuc aquam bibere, sed modo dico vino utere. Ad questionem respondet **Holgor** super librum **Sapientie. ca. ij.** dicens. Quod se loquendo usus vini homini est valde licitus, potest tamen contingere quod alicui homini sit illicitus, vel ex conditione bibentis vel aliorum qui de suo facto forte scandalizarentur. Ex conditione bibentis, quia forte ex tali potatione perdit caput linguam et pedes de facili. Vel quia ex voto ad abstinenciam se astringit. Ad primum ergo dico quod licet hoc sit perfectionis et consilii, non tamen usus vini, ideo est illicitus. Aliter dupliciter quod sapientia est duplex. Una que a deo infunditur. Alia per studium et doctrinam acquiritur. Et certe respectu prime disponit abstinencia a vino, respectu secunde

de non. Ad secundum dico quod **Apostolus** prohibet solum romanis conuersis ad fidem quod nec carnibus nec vino utantur in scandalum christianorum de nouo conuersorum. Ad tertium dico quod **Dionysius** vult dicere quod christus a vino retrahit tanquam ab impedimento perfectionis si excessiue sumat. Nos igitur fratres potius de illo vino potius se gratie christi copunctionis et deuotionis sumamus, et vinum diaboli simpliciter malum abijciamus. **Quatinus** vino materiali temperate videntes ad vinum sempiternae fructuosis perveniamus. Ad quod nos perducatur iesus christus.

Dominica secunda post octavas Epiphaniae. I. Sermo XXII.

Quoniam descendit
 set iesus de monte. **Matth. xiiij.**
 et **Marci. i. Luca. vi. cap.** In
 hac dominica recolit mater sancta ecclesia duo magna beneficia humano generi per christum impensa, scilicet beneficium curationis lepre et paralitici. Quas duas passionis et infirmitates christus miraculose in duobus hominibus perfecte subito in uno verbo curavit, significans per hoc quod si nos devote ad ipsum clamaverimus, exemplo istorum ab omnibus infirmitatibus mentis nostre curari merebimur. In figura beatae marie sororis moysi que propter murmur a domino percussa fuit lepra, clamans ad dominum sanata est. **Num. xij.** Sic debet facere anima lepra peccati infecta, dicens **Psalmo.** Ad dominum cum tribularetur clamaui. In figura huius etiam **Naaman** syrus curatus est a lepra per lotionem in aqua iordanis, ad significandum quod nos curari videntes a lepra peccati, debemus lauari in aquis lacrimarum, et hoc septies, id est, omni tempore vite nostre. Magna ergo confidentia datur hodie peccatoribus quos deus paratus est ab omni infirmitate mentis curare, si et dum ad eum devota humilitate recurrant, exemplo istius leprosi de quo ita dicit euangelium. **Ad** descendit iesus de monte. **Dic** tertium hic. **Sup** quo vestre caritati aliquid dicere expediret. **Uerum** quia omnes fere infecti sumus lepra peccati, ita quod si dixerimus quod peccati non habemus, nosmetipsos seducimus, et verum

Dominica secunda post octa. epi.

tas in nobis nō est. *Joh. i.* Omnes enim peccauerunt et egent gratia dei. *Roma. v.* Ideoq; necessaria ē nobis gratia spūsancti p̄ quam corda nostra ab hac peccati lepra mundantur. Nam sicut dicit *Beda* super illo *Joh. ix.* Petite et accipietis. Si interiora vestra spiritus dñi rectus nō impleverit. cor mundū vnde sit non habet. Unde dominus testatur q̄ pater dabit spiritus bonum petentibus. p̄fecto vt ostendat q̄ qui et seipis mali sunt p̄ acceptas spiritus sancti gratiā boni effici possunt. *Dec. Beda.* Ue igitur gratiā spiritus sancti obtinere mereamur matrē gratie lutemus dicentes ei voce ame na *Aue gratia plena.* In euangelio p̄sentia tria describunt. Primum est leprosi p̄ christū mundatio. ibi. cū dicitur. Lum descendiſset iesus. Scdm̄ ē scriu centurionis & paraliſi curatio. ibi. cū autem introiſſet capharnaum. Tertium est gentiliū ad xpm̄ conuersio et iudeoz reprobatio. ibi. dico autē vobis.

Dico primo q̄ in verbis euāgelij d̄scribitur primo leprosi p̄ xpm̄ mundatio. cum dicit. Lum descendisset. Pro quo sciendum q̄ ista mundatio facta est primo anno p̄dicationis xpi. Christus enī cōuocatis apostolis suis quadā vīce ascendit in montē thabor. qui mons est in syria. vel fm̄ alios in galilea. et ibi eleuatis oculis in discipulos docebat eos dicens. Beati pauperes spiritu. Cui etiam sermonē interseruit oratione z dominicā scz pater noster. vt dicit magister in *Scolastica historia.* Quo sacrosanctus discipulos de illo monte ad p̄dicandum per iudeam t̄m̄. prohibens eis ne intrarent ciuitates gentiū nec samaritanorum. Et deinde descendens de illo monte occurrit ei leprosus in turba que sequebatur xpm̄ ab illo monte scdo miliario a capharnaum. Iste igitur leprosus cepit clamare ad xpm̄ dicens. Dñe si vis potes me mundare. Et rangunt hic plura circa istā mundationē. Primo locus q̄ in descensu montis. Scdo p̄sone corā quibz. q̄ in p̄sentia turbatum. Tertio grauitas morbi. Ecce leprosus. Quarto deuotio z humilitas infirmi. veniēs adorabat. Quinto deuota oratio z supplex deprecatio. Dñe si vis. Dicit ergo. Cū descendisset iesus de monte scz post cōpletum sermonem corā disci-

pulis in monte factū. Secute sunt eū turbe multe. Diuersi ex causis diuersis christum sequebant. fm̄ *Orige.* Quidā ex deuotione p̄pter sanctitatē sue vite et doctrine. vt *Magdalena. Johāna. z alie sancte mulieres.* Aliq̄ ex curiositate vt viderent miracula z audirent noua. vt simplices iudei. Aliq̄ vt insidiarent vt pharisei. et aliq̄ vt ab eo curarentur. sicut infirmi. de quibus erat vnus iste de quo dicit hic. Ecce leprosus. *Uersus. Dorbus. signa. cab.* blasphemias fuere. *Causa. cur dñm turba secuta fuit.* Sic multi hodie vadunt ad p̄dicationem. non vt edificentur sed vt nouitates audiant aut vt in sermone sacerdotes capiant z calumnient. sicut pharisei. q̄ miserunt ad xpm̄ vt caperent eum in sermone. Sed audierunt eis dici *Quid me temeratis hypocrite.* Sequitur. Ecce leprosus veniēs adorabat eū. In *marco* habet q̄ venit genu flexo. Et in *Luca* habet q̄ p̄cidens in faciem suā rogabat. In q̄ ostenditur p̄fectio sue humiliationis z deuotionis. Quid autē dixerit aut quō orauerit sequitur dicens. Dñe. ecce p̄fessio veritatis. si vis. nō peto simpliciter q̄ eū mūder. sed hoc posuit in eius voluntate. Ergo iste leprosus confiteſ in xpo posse. quia dñe potes. Deprecatur velle. Si vis. Supponit necesse. me mundare. *Sapie. xii.* Subest tibi posse cuz volueris. Et sic p̄z q̄ iste leprosus habuit magnā fidē de xpo z deuotionē ad xpm̄. *Uñ Orige. in Dmel. ex p̄sona istius leprosi dicit. Tu q̄ digne adorasti q̄ merito coleris. te ego vt dñm adoro. ideo q̄ z dñm dico. Per te enī omnia facta sunt. ideo si vis potes me mūdere. Voluisti vt hec imūdissima lepra sup me veniret. siue p̄pter mea peccā. siue p̄pter tuā prudentiam. vt mirabiliter me mūdās magnificeris. oīa dispensanter z prudenter facis. z salutē largiter tribuis. Siue ḡ hāc leprā p̄pter peccā mea portauit. dimittes culpas meas mūdā me. Siue p̄pter tuā prudentiā. mirabiliter me mūda vt ab omibz magnificeris. Dñe ḡ si vis potes me mūdere. Nō dubito. nō falloz. nō dico sicut ille q̄ filij sui salutem deprecabatur dicens. Si quid potes adiūua me. sed scio quia omnia potes. ideo q̄ non potentiam peto. non fortitudinem quero. has enim scio esse in deficientes sed tantū voluntatem tuam deprecor. Si vis*

ergo potes me mundare. mihi ad benefici-
cium. tibi ad laudes. videntibus aures ad
miraculū et ad proficiendi doctrinā. **Hec**
Origenes. Deinde sequitur curatio. **Un-**
de dicit. Et extendens manū iesus dixit.
Uolo. Mundare. **Sicut** christus potuit
set curare vnicō verbo sicut cōfiteretur cen-
turio infra in euāgelio. tamē apponit ma-
num. quia humanitas christi erat q̄si or-
ganum seu instrumentū ipsius diuinita-
tis. **Et** ideo sicut artifex operat̄ median-
te instrumento. sic virtus diuina in chri-
sto per applicationē humanitatis aliqua fa-
ciebat. vt eam tanq̄ cōiunctum instrumen-
tum diuinitatis declararet. **Sed** contra.
Fuit in lege prohibitū tangere leprosum.
ergo christus cōtra legem fecit. **Leuit. xiiij.**
Christus aures non venit soluere legem
Matth. v. Respondeo. prohibitū fuit illi q̄
non potuit curare. sed non illi qui potuit.
Unde helias et helizeus tangendo lepro-
sos nō peccauerunt. **Similiter** nec chri-
stus. **Et** de helia et helizeo habet. **iiij. Re-**
gū. xxiij. Et. iij. Regū. iij. **Et** iste tacet ne-
cessarius fuit propter multa. **fm** **Bozram**
super Lucā. **Primo** propter exemplū hu-
militatis. scz vt doceret nullū propter ma-
culā corporis esse spernendum **Et** hoc est
contra illas delicatas dñas que dedignā-
tur manibz anulosis et ornatis tangere in-
firmos in hospitali. **Cōtra** quas Aug⁹. in
libro de vita christiana multū inuehit. cō-
fundens eas non vt christianas sed peio-
res paganas. **Secūdo** fecit hoc christ⁹ p-
pter destructionē heresis manicheorum
Tertio propter ostensionē suc porētie per
quam tulit istius leprosi contagiū. **Quar-**
to propter manifestatiōem temporis gra-
tie et cessationis legalitū. **Un** licet christus
aliter curare potuit. nō tamen aliter decu-
it ex causis predictis. **Dicit** ergo. extendēs
manū. quod fuit liberalitatis contra aua-
ros. q̄ habent manū curtam. breuē et ari-
dam. **Nō** sic christ⁹ qui manū suam aperu-
it inopi. **Proverb. vlti.** **Tertio** qd̄ fuit hu-
militatis contra superbos. vt dictū est. di-
cens. **Uolo.** cōtra inuidos qui nihil boni
volunt. **Mundare.** quod est potestatis cō-
tra incredulos. **Et** est hic imperatiuus. id
est. munderis. vel sis mūdus. vt sint due
constructiones. **Et** confestim mūdata est

lepra eius. **Quia** ipse dixit et facta sunt om-
nia. **Augustin⁹** dicit hic. **Nihil** mediū in-
ter p̄ceptum eius et opus. **Mundata** est
lepra festināter. quia confestim. totaliter.
quia mūdata. nō tñ diminuta lepra eius.
id est. tam norabilis viri qui sic magnifice
credit. plenissime confitetur. et fiducialiter
accedit. **Unde** **Orige.** **Magnifice** credis.
magnifice et mūdaris. plenissime cōfiteris.
plenissime et iustificaris. **Deinde** sequitur
mandatū triplex. **Primū** fuit vt taceret mi-
raculū. **Secūdo** vt publicaret sacerdotibz
mūdationem. **Tertius** vt offerret munus
in testimoniu. **De** primo dicit. **Dixit** ergo
et iesus. **Uide** nemini dixeris. scilicet mi-
raculum factū. **Istud** christ⁹ fecit nō sine
magno mysterio. **Sed** diceres. tamen
Thobie. xij. dicit. **Opera** dei reuelare et cō-
fiteri honorificum est. ergo nō est phiben-
dum. **Ad** quod respondet. q̄ p̄ceptū qd̄-
dam est obligans ad faciendū. **Sicut** il-
lud **Exodi. xx.** **Donoza** patre. **Et** hoc est p-
prie dictum p̄ceptū. **Aliud** est temprans
ad probandū. et hoc est improprie dictum.
Ut illud **Benef. xxiij.** **Tolle** filium tuū et
acer offer mibi illum in holocaustū. **Ter-**
tium est p̄ceptum docēs ad sciendū vt hic
Unde istud nō obligat ad faciendū. sed in-
struit ad aliquid cognoscendū. et sic fuit
hic p̄ceptum nō simpliciter phibens actu
sed aliquid circa actum. **Unde** p hoc chri-
stus docuit nos vt beneficia que facimus
non diuulgemus sed subtricamus. et hoc
vt abstineamus a mercede humane et va-
ne glorie. **Secūdo** christus hoc fecit pro-
pter facti sufficientiā. quia ita euidēs erat
miraculū vt non esset necesse sermone
ctare quod opere p̄tendebat. **Tertio** pro-
pter credentium sponte maiorem utilita-
tem. **Unde** hic glosa dicit. **Nō** imperatur
silentium. sed quia meliores reputabat q̄
sive spontanea magis q̄ qui speratis be-
neficijs credidissent. **Secundo** p̄ceptū il-
li dicens. **Uade** ostende te sacerdotibus.
Istud fecit christ⁹ propter plura. **Primo**
p̄pter legis p̄ceptum. **Nam** **Leuitica. xiiij.**
dicebat. q̄ nullus debuit mūdatus retri-
tui ad cōmunem habitationem hominū
nisi p̄ indicaret mūdatus p̄ sacerdotis
iudiciū et fieret p̄ eo oblatio. **Itē** dicit. **Ua-**
de ostende te sacerdotibus **Fecit** ergo xp̄s hoc
p̄pter legis approbationē q̄ p̄ illo tempore

Dominica secunda post octa. epi.

bona erat. Secundo propter potestatis manifestationem. ut ostenderet se posse quod lex non posset. Tertio ut haberet testes miraculi. Quarto propter ipsorum utilitatem ut videres crederent et saluarentur. Quinto propter honorem sacerdotibus impendendum. Sexto propter mysticam doctrinam ut innueret quod ad spiritualem mundationem necessarium est officium sacerdotis in susceptione sacramentorum. Et sequitur. Et offer munus quod precepit moyses in testimonium illis. Istud habetur Leviticus. xiiij. Et glosa dicit super Lucam. Offerrebant toram panis et duos turtures et sextarium. id est. duas libras olei. Sed Leviticus. xiiij. dicit. quod erant duo agnuculi immaculati et omnis annicula absque macula. et tres decime simile et olei sextarium. Sed hoc fuit oblatio diuinitus. illa autem pauperum. Sed contra. Christus venit ad euacuandum legalia. ergo non debuit ea precipere. Responso. Non prius debuit auferri signum omnino quam confirmatum esset. signatum. id est. donec corpus christi fuisset glorificatum. et ideo a resurrectione domini legalia quantum ad ceremonias cessare debuerunt. non autem ante. In testimonium illis. id est. in testimonio ipsorum mundus habeatur. ut si forte velint te postea expellere. obicias eis. quia a te munera intra legis preceptum receperunt. **C**irca mundationem leprosi tria sunt notanda spiritualiter. Primo quod significat iste leprosus. Secundo quod sunt necessaria ad mundationem leprosi spiritualis. Tertio quis sit modus mundationis eius. De primo sciendum quod iste leprosus significat genus humanum. Leprosus siquidem est turgidus per superbiam. Hieremias. xiiij. Putrescere faciam superbiam. Rabidus per inuidiam Zacharias. xiiij. Oculi eius contabescunt. Repidus per accidiam Apocalypsis. iij. Urina calidus es aut frigidus. sed quod tepidus es. Calidus per auariciam Ecclesiasticus. xxiiij. Anima calida quasi ignis ardens. Putridus per gula. Michaeas. ij. Propter immundiciam eius corrumpet putredine pessima. Turbidus per iracundiam. Psalmus. Turbati sunt et moti sunt sicut ebrius. Feidus per luxuriam. Isaia. xxiiij. Et cadaueribus eorum ascendet fetor. Et bene luxuria propter suum pragium significat per lepram. Primo quod corpus deturpat. I. Corinthios. xij. Qui fornicat in corpus suum peccat. Secundo quod sitam et ardorem concupiscentie generat. Est

enim malum istud tale quod non potest illud odire stomachus saturatus. ut dicit Hieronymus. Tertio quod appropinquantes inficit. Ecclesiasticus. xiiij. Qui tetigerit picem. coinquinabitur ab ea. et ideo in ciuitatibus bene ordinatis leprosi si de ciuitatibus pelluntur. Et per istum modum lupanaria deberent extra ciuitates collocari. Quarto quod membra consumit et vastat. scilicet oculum intelligentie. Aures obedientie. Nares discretionis. Capillos deuotionis. Manus bone operationis. Barbam fortitudinis supercilia sancte indignationis. pedes sancte affectionis. lingua orationis et predicationis. Ideo. I. Corinthios. vi. dicit. Fugite fornicationem. Et sic patet de primo quod significet ista lepra. De secundo que sunt necessaria ad mundationem. Sciendum quod tria. Primum est mentis humiliatio. Unde dicitur in Luca quod prociens in facie adorabat. Et hic dicitur quod veniens adorabat. quod omnia denotant humilitatem per quam homo mereatur gratiam. Iacobus. iij. Deus superbis resistit. humilibus autem dat gratiam. Hoc est contra nostrates qui in ecclesia stant erecti ut statue et columne. cum tamen in nomine iesu omne genuflectatur. ad Philip. ij. Isti timent puluerem caligari. et non timent fordes aniarum. ut dicit Augustinus. in libro de sermone domini in monte. Secundum est deuota supplicatio. Unde in Luca habetur. Rogabat eum. Mattheus. xxiiij. Omne debitum dimisi tibi. quoniam rogasti me. Tertium est confidentia de diuino auxilio in eo quod dicit. Domine si vis potes me mundare. quasi dei non dubito de potestate sed de voluntate. Et si enim tu omnipotens. ego tamen indignus. Istam formam conditionalis orationis deberet seruare orantes. maxime postulantes temporalia. que non nisi sub conditione sunt petenda. scilicet inquatum deseruiunt necessitati temporali et saluti. ut dicit Augustinus. ad probam de orando deum. Ista enim est ordinata oratio quando ea que principaliter respiciunt salutem simpliciter petimus. ea vero que nescimus quomodo aut qualiter saluti deseruiant sub conditione petimus. dicit sanctus Thomas secunda secunda contra illos qui petunt temporalia. siue vtilia sint ad salutem anime. siue non. cum tamen Paulus reprehensus est quod petebat amoueri a se stimulum qui sibi fuit vtilis. II. ad Corinthios. xii. Sic patet secundum scilicet que sunt necessaria ad mundationem.

Q De tertio q̄s sit modus mūdatio/
nis spiritalis ex parte xp̄i. Et patz q̄ iste
modus p̄sistit in quattuor. Primū est pa/
rara largitas misericōdie. Un̄ extēdit manū su/
am. Proverb. j. Extēdi manū meā et nō
fuit q̄ aspiceret. Scōm est infusio gratie.
ibi. retigit eum Apocal. iij. Ego sto ad osti/
um et pulso. Tertium est desiderū salutis hu/
mane. j. Thimo. ij. Vult omnes homines sal/
uos fieri. Quartum est remissio culpe. ibi.
mūdare. Ezech. xxxvj. Effundā supervos
aquā mundā. et mūdabimini. Sed qz pa/
rū valeret mūdatio anie a peccato. si non
adhiberet cautela in futurū. ideo ponunt
h̄ q̄tuor cautele peccatorū. Prima ē cōtri/
tio seu dolor p̄petuus de pctō. quorrens
enim hō recordabit̄ peccati p̄petrati et iam
dimissi vt statim doleat. Un̄ dicit. Confe/
stus discit lepra. Scōa est erubescētia
de peccato vt illud occultet. et nō publicet
alijs. Un̄ dicit. Remini dixeris. contra illos
de q̄b̄ dicit̄ Isa. Peccatū suū sicut sodo/
ma p̄dicauerunt. Tertia est pcti p̄ p̄fessioez
manifestatio. Un̄ dicit. Uade ostēde te sa/
cerdotibz Jaco. v. Cōfitemini alterutruz
pctā vestra. Quarta est satisfactio. De q̄ di/
citur. Offer munus tuū. scz tortam panis
audiendo verbū dei. qd̄ est panis anie. du
osturtes scz p̄seuerantiā duplicis casti/
tatis scz corpis et anie. sextariū olei in sex
operibz misericōdie et pietatis. Et ponitur hic
pulcher modus p̄fessionis. Debet eni cō/
fessio esse p̄mo spontanea. nō coacta. Un̄
dicit. Uade. q. d. non expectes q̄ veniat ad
te p̄sbyter in agone Eccl. xxij. Viues et sa/
nus p̄stiteris. Ps. Voluntarie sacrifica
bo tibi. Scōo debet esse nuda et apta. non
palliata ad excusandas excusatiōes in pec/
catis. Propter qd̄ dicit. Unde. non inuolue.
Prover. xxvij. Qui abscondit scelera sua
nō dirigetur. Tertio debet esse p̄pria. ideo
ad dif. te. nō aliū. Sicut fecit adam Gen.
ij. imponēdo culpā eue. Eccl. iij. Nō con/
fundaris cōfiteri pctā tuā. Quarto debet
esse sacramentalis. vñ dicit. sacerdoti. nam
laico facta nō est sacramentalis. licet habe/
at speciem sacramēti. cū laicus absolueret vel
ligare nō possit. Quinto debet esse satisfac/
toria. Un̄ dicit. Et offer munus. i. satisfac/
tōria. Sexto vt sit ordinata nō cōsu/
sa. Ideo dicit. qd̄ p̄cepit moyses. Debet ei
penitens parere arbitrio discreti sac̄do

panis h̄ pulcherrimū p̄fessionis

tis iuxta p̄ceptū scripture. vñ de p̄na regu/
lariter danda ē fm̄ canones. nisi aliud sua/
deat necessitas. de quo de p̄na. Et t̄m̄ de
primo principali.

Dixi secūdo q̄ in scōa parte
euangelijs descri/
bitur serui Lenturionis a paralisi cura/
tio. Unde sequit̄. cū introisset capharnaū.
Ponunt̄ hic tria. Primo petio centurio
nis fidelis et deuota. qz accessit. Scōo p̄/
missio curationis a xpo. ibi. ego veniam.
Tertio effectus curatiōis. ibi. Dixit ielus
centurioni. Dicit ergo. Lū descendit̄ ie/
sus de monte. Hoc an statim factū sit. scz
qz post descensuz mōtis introisset caphar/
naum. incertū habet̄ fm̄ Aug. accessit ad
eum scz fide et desiderio. fm̄ Hugonē non
facie t̄m̄ se d̄ immaculato corde. fm̄ Dug.
Lenturio iste fuit gentilis et alienigena. et
erat centum militū princeps. positus a ro/
manis ad custodiā principalis ciuitatis ga/
lilee scz capharnaum. quia tota terra illa
subdita erat romanis. p̄pter quod iudei di/
xerunt pilato. Regem nō habemus nisi ce/
sarem. Sed cōtra Luc. vij. habetur. mi/
sit ad eum seniores. Respondeo fm̄ Au/
gusti. qz accessit et nō p̄sonaliter. tamen p̄/
nuncios. Est autē regula. Quod quis sa/
cie p̄ alium. per se facere videtur de reg. in.
libro. xj. Quod quis. Scōo et si non acces/
sit corporaliter. tamen spiritualiter. Tertio
et si non accessit corporaliter. tamen per se/
niores et familiares christo legationē suā
misit. Dicit autē Lyrā. qz nō accessit perso/
naliter. quia gentilis erat. reputans se in/
dignum ad hoc impetranduz. sed misit ad
christum p̄ncipes indecoruz. vt dicit̄ Lu/
ce. vij. vt per eos curationem serui facer̄
impetraret. et dicitur accessit ad eum Len/
turio. scilicet per amicos. Lenturio q̄ba/
bebat centum homies in armis sub se ad
custodiā terre ipsius. ne forte vellet cōtra
romanos rebellare. Iste autem Lentu/
rio auditis miraculis christi firmiter cre/
didit qz possit sanare filium suum qui erat
ei valde carus. vt dicitur Lu. vij. Ideo de
eius sanatione fuit sollicitus. Hoc est cōtra
malos dominos. qui statim vt suus egro/
tare ceperit derelinquunt eum in media
via. cum dicat sapiens. Seruus fidelis
sit tibi sicut anima tua. Ecclesiastici. xxvij.
Et ibidem. Quasi fratrem tracta illum.

Dominica secunda post octa. epi.

Et **Eccl. vii.** Seruus sensat? sit tibi dilect?
Sed iam qritur inter suos vt fidelis qis
inueniat. **2. Parb.** Quis putas est seruus
prudēs z fidelis. Deinde ponit ei? peticio
Domine puer me? iacet in domo parali-
cus. z male torquet. Quattuor exprimit i
ista petitione. Christi potentia. Dñe. serui
impotentia. iacet in domo. infirmitas ma-
gnitudinē. paraliē. magnitudinis angu-
stiam. male torquet. Dicit g dñe. scz q viui-
ficas z mortificas. **1. Re. i.** Puer me? nō ab-
erat sed a familiaritate. z tra supbos do-
minos q seruos ptemnunt vt obnoxios.
iacer in domo nō expulsus de domo. z tra
inhūanos q pellūt i plateas eos. **1. Re. xxx.**
Dereliquit me dñs meus qz egrotare ce-
pi. **Et** nō leuiter infirm? sed paraliē. Pa-
ralis dicit a para qd est re. z lisis solutio. qsi
resolutio. z male torquet. Sed qre nō at-
tulit eum ad xpm sicut illi q submiserūt a-
lium p rectū. Respondeo qz credebat i ab-
sentia posse curare xpm. **Un. Orige.** Non
est opus dñe omnia vidēti. Sequitur xpi
pmissio cū dicit. Ego veniā z curabo eum.
Pulchrū verbū ad zfusionē medicorū qui
ad paupes venire dedignant. z si veniunt
ex tūc nō nisi p̄trato p̄cio. ad dimites aut
currūt irrequiriti. Sed qre dicit. veniam.
cū nō eum solo verbo in absentia curauit.
Respondeo qz fecit ppter hoc. **Primo** vt fidē
in eo suscitaret. q diceret. nō sum dign? zc.
Seco vt zfunderet superbiā diuitū qui
ad paupes in necessitate descendere dedi-
gnant. **Un. Beda** z glosa dicunt qz xps ad
filiū reguli descendere noluit. vt dicit **Johā.**
iiij. ne diuitia s honorare videret. hic vero
se iturū pmissit ne seruile conditionē sper-
nere videret. **Cū** autē xps esset in viā misit
centurio nūcios obuam ei vt dicit **Luc. vii.**
dicens. Dñe nō sum dignus vt intres sub
tectū meū. Non dicit palaciū. aulā. curiaz.
vel thalamū sed tectū. licet esset princeps.
Hoc autē dicit qz gentilis erat vnde time-
bat puerfari xpo. qz iudeis abhominabi-
le erat comedere z bibere cū gentilibus. et
enā intrare domos eorū. vt dicit **Actu. x.** Et
forte ideo fm **Rabanū.** qz gentilis erat. et
idola i domo sua habebat. Et ideo ex hu-
militate christi a domo sua repellebat. ti-
mens ne aliqd in domo sua esset qd oculos
xpi offenderet. z in h xpm credebat esse de-
um z omnia scire. **Unde Aug.** Dicendo se

indignū prestare se dignū. Sed tñ dicit dñs
bo. firmiter credebat qz absens solo verbo
seruū suū curare poterat. ppter h dicit. dic
verbo tñ z sanabit puer meus. **A**redit
enī qz dei dicere eēt facere. iuxta illud. **Ipe**
dicit z facta sunt. **Et** h pbat p simile per se
dicens. **Nā** z ego hō sum sub p̄ate cōstitu-
tus. scz p̄sidis vel impatoris. q. di. **Si** ego
qz purus hō sum sub alio positus z habeo
potestātē in seruos. qz mihi obediūt ad vo-
luntatē. multo magis tu qz nulli es subdi-
tus. z omnes tibi subditi sunt. **Un. ex h. ar-**
guit qz possit angelis imperare vt sanaret
filiū eius. **Et** z tra. cū xps suffi-
ceret sine dño curare nō debuit dicere. dic
verbo. Respondeo qz nō dicit ex infidelita-
te sed ex discretione. scz qz alij scirent qz a
xpo curatus esset. z sic ad fidem ei? puoca-
ret. **Unde** dicit. **Nā** z ego homo suz scz fra-
gilis. sub potestate cōstitutus. habēs sub
me milites. z dico huic vade z vadit. qntū
ad negociū implendū in absentia. **Et** alio
antiqua grāmatica est. i. alij veni et venit.
quantū ad officiū implendū in presentia.
z seruo meo fac h z facit. multo ergo magis
tu hoc potes facere. **A**udiēs autē iesus mi-
ratus est. audiēs scz verba centurionis ex-
pressiuā tante fidei vt dicit **Lyra.** qz subve-
lamento carnis agnouisset excellentiā di-
uinitatis miratus est. **Sed** di. Quō in
xpo fuit admiratio que surgit in homie ex
alicui? incogniti z insoliti inspectiōe. **Chri-**
stus autē ab instanti p̄ceptiōis fuit plenus
sapiētia. nec aliqd de nouo agnouit. ideo
videt qz in xpo nō fuit admiratio fm rem s
tñ fm apparentiā. qz ad modū se admirātis
habuit. nec fuit ibi falsitas. qz hoc fuit ad
designandū aliqd verum. scz fidē centurio-
nis z infidelitatē iudeorū. **Sed** verius di-
cit **Lyra** qz in xpo fuit vera ammiratio. ad
ostēdendū veritatē humane nature. **Ad**
cuius euidentia sciendū qz in xpo ponitur
duplex sciētia. **Una** diuina qz est eterna. et
fm hoc nō potest esse ammiratio. qz nihil de
nouo cognoscit. **Alia** humana z creata **Et**
hec est duplex. **Una** visiōis rerū in verbo
qz aīa xpi ab instanti p̄ceptiōis cognouit
omnia in xpo que cognoscit p̄bū noticia vi-
sionis z hec sunt omnia qz hnt esse fm quā-
cūqz dñam t̄pis. cuiusmodi sūt p̄ntia p̄teri-
ta z futura. z iō fm hāc sciam nō fuit amira-
tio i xpo sic nec inouatio. **Alia** ē scia in xpo

qua cognoscit in proprio genere res. Et hec est duplex. vna habitualis. et in illa non est aliqua nouitas. quia ab instanti conceptiois anima christi fuit perfecta omnibus habitibus omnium scientiarum. Alia experientialis. sicut aliquis habens habitum scientie per doctrinam experitur per intuitionem rerum in effectu. Et isto modo in anima christi aliquid erat de nouo cognitum. et sic ex inspectione illius hoc modo incogniti prius. poterat in ipso de nouo ammiratio causari. Et sic fuit in proposito. Et sequitur. Et sequentibus se dixit. scilicet discipulis. Amen dico vobis. non inueni tantam fidem in israel. i. in populo iudaico. quia licet aliqui de iudeis firmiter crederent. ut discipuli eius. tamen principales eius non crederunt. et ideo concludit saluator. Amen dico vobis. non inueni tantam fidem. i. fidelitatem id est tantum signum fidei vel tantam fidei facilitatem. scilicet in credendo secundum **Horra**. Sed contra. Maior fuit fides in dauid et alijs de tribu israel. quia cum hoc habuerunt cum fide prophetarum. Respondeo quod non loquitur de omnibus descendebat de israel. sed tamen tunc presentibus. secundum magister in scolastica historia. **S**ed **Horra** dicit quod notat dicit. non inueni. scilicet antea. et per hoc excludit beatam virginem. quae fuit de israel. primum. et ideo non dixit non inuenio modo. sed non inueni prius tantam fidem in iudeis quantum in gentilibus. licet in paucis inueniam. sicut dicimus. Nemo est in hac domo. cum tamen sint aliqui ad quos loquimur. ita in apostolis licet fuit fides perfecta. non tamen ita facilis sicut in istis. et sic quantum ad facilitatem profertur etiam apostolis. Et patet hoc ex eo. quia **Jairus** archisynagogus iudeorum petens pro filia dixit. veni antequam moriatur filia mea. Et **martha** licet dilexerit christum. tamen dixit. domine si fuisses hic. Et ita presentiam solum operabat. Sed dicitur quare non ita laudauit fidem leprosi. de quo habet **Matth. viii**. sicut ihesus. Respondeo ideo. quia ille iudeus erat et ex prophetis instructus. et ideo merito credere debuit. Ille vero tanquam gentilis non. Unde **Crisostomus** ponit quod sicut in modico frumone sapientie plus laudat rusticus quam philosophus. ita factum est hic.

Dixit tertio quod in tertia parte describitur gentilius ad fidem conuersio. et iudeorum reprobatio. Unde sequitur. Dico autem vobis. Accepta

occasione ex fide huius gentilis predicat hic christus conuersionem gentiliu et reprobationem iudeorum. Tangit autem hic quatuor. Primo conuersorum numerositatem. quia multi. Diuersitatem ab oriente et occidente. viam qua veniant ad gloriam. quia recumbent. dicit ergo. Dico autem vobis. quia multi ab oriente et occidente. **Glosa**. i. ab omni parte venient ad fidem. **Isa. lx. Filij tui de longe venient.** Et hoc est quod scriptum est **Job. x. Et alias omnes habeo que non sunt et habent oculi et.** **Haymo**. Ab oriente veniet qui statim illum minari transeunt. ab occidente qui persecutores usque ad mortem tolerauerunt per fide. Vel ab oriente venit qui ab infantia deo seruit. ab occidente qui in decrepita etate ad deum conuertitur. Et recipient. non carnaliter. i. centes sed spiritualiter requiescentes. non temporaliter potantes. sed eternaliter epulantes cum abraam. qui secundum **Diero**. fuit pater gentium per fidem credendam. **Isaac** et **iacob** ab eo descenderunt. **Istis** autem tribus facta est promissio terre sancte. per quam terra celestis intelligitur. **Filij** autem regni. i. iudeorum. vel filij regni vocatione vel electione. promissione non consecratione. nomine non re. quia per regnum consequendo facti fuerunt. sed se indignos reddiderunt. ideo eiciuntur a facie et visione dei in tenebras exteriores. scilicet gehenne. quia in se habent interiores. Interiores tenebre dicuntur cecitas mentis. exteriores vero nox damnationis. secundum **Grego**. Et **Diero**. dicit. Ideo dicuntur exteriores. quonia qui a deo expellitur foris amittit lumen. Quid ibi passuri sunt ostendit. ibi erit steret et stridor. Per methaphoram loquitur. secundum **Haymo**. nem. solent enim oculi ex fumo coacti lacrimas educere. dentes vero ex nimio frigore solent stridere. Ostendit ergo quod reprobis in inferno calorem intolerabilem et frigidum sustinebunt. secundum illud **Job. xxviii**. Ibunt ab aquis niuium et per hoc **Diero**. arguit. quod erit sua resurrectio corporum. propter passionem membrorum et ossium. **Rabanus** autem dicit quod etiam hic significat indignatio affectus que mali habebunt seu impenitentes. ut dicitur **Sap. v**. Et sic stebunt super se. **Utrius** autem ille stectus sit corporalis. dicendum est secundum **Horra** quod non. quia cum pena illa sit eterna. per consequens lacrimae ille in infinitum resoluerentur. et excederent quantitatem maris. Item ex quo tunc non erit motus celi. p

Dominica secunda post octa. epi.

sequens non erit alteratio in corporibus. Et **Lira** dicit. In fletu duo consideranda sunt. scilicet tristitia animi. ex qua procedit fletus. et hic fletus est tam dānatorum hominum quam demonum. Aliud est ex parte corporis. scilicet turbatio maris resolutio et turbatio cerebri et oculorum. et ista non possunt esse in spiritibus separatis. sed post resurrectionem quantum ad aliquid. erit in hominibus dānatis. quia ibi erit predicta cerebri et oculorum perturbatio. Sed non erit ibi lacrimarum fluxus a capite. vel resolutio propter cessationem motus celi. Et quo patet ulterius quod ibi erit stridor dentium quod non importat aliquam corruptionem. sed tamen doloris ostensionem. Et dixit **Iesus** centurioni. Vade et sicut credidisti. scilicet perfecte. fiat tibi in sanatione serui. Et sanatus est puer in illa hora dicit **Rabanus**. Fidei merito ostendit impetrasse salutem seruo. ut fidei robur magis in eo cresceret quo prospiceret quicquid vellet per illam impetrare se posse. et sic vere fiet omni homini. **Quia** enim mensuram remetiet ei. Spiritualmente per istum paraliticum significat peccator accidiosus. primo propter subiectionem voluntatis in malo. unde dicitur quod fuit seruus. et quod facit peccatum suus est peccati. **Ioh. viii. i. De. ii.** A quo quis superatus est et seruus est. **Aug.** Peccator est seruus torquens quos viciis. Secundo propter fatuitatem intellectus. unde dicitur quod fuit puer qui enim sectatur oculum stultissimus est. Tertio propter puerilitatem affectus. Unde dicitur **Prover. xiiij.** Vult enim et non vult piger. **Tercio. ii.** Iacuerunt senex et puer in terra. Quarto propter imbecillitatem bene operandi. unde dicitur paraliticus. **Exodi. xv.** Fiant immobiles quasi lapis. Quinto propter corruptionem primorum. quia in domo. i. in societate aliorum. Sexto propter antietatem doloris. quia male torquetur. Et hoc propter veritatem scientie quod eum semper pungit et rodit. **Ubi Aug.** Iussisti domine et sic est. ut sit sibi pena inordinata animi. Ut ergo curet iste peccator debet ratio hominis quod per centurionem significat accedere ad deum et scilicet suffragans impetrare humiliter salutem boni peccatori. et hoc per fidem veram et perfectam quam unicuique fiet putat credit. **Hic** occurrunt tria dubia. Primum est verum deus possit ea que sunt nature impossibilia. Secundum verum ad deum prineat aliquem reprobare. Tertium verum ignis sit corporeus. Primum dubium

mouet ex eo quod lepra est morbus per naturam incurabilis maxime inueterata. Et ideo quiritur verum deus possit ea que sunt nature impossibilia. Ad quod breuiter dicendum secundum **Thomas** super primo sententiarum dist. clix. Quod deus potest omnia facere que sunt impossibilia nature. saltem que non implicant contradictionem. Et ratio quia verus eius est infinita propter quod potest operari in instanti. quod nature non competit. Item quia potest agere inmediate sine causis secundis. quod natura non potest. Item quia potest agere nullo presupposito. sicut etiam habet esse non receptum ab alio quod nature non competit. Et quibus patet quod christo qui fuit verus deus competeat sanare in instanti quacumque infirmitatem. sicut istius leprosi qui per naturam fuit incurabilis. et istius paralitici. quia in primo erat moriturus. ut dicitur **Luce. viij.** Ad secundum dubium quod mouetur de iudeorum reprobatione. an ad deum prinet aliquem reprobare. Respondeo secundum **Thomas** ibidem dist. cl. et in prima parte. questi. cxiij. art. iij. videtur enim quod non. quia nullum reprobabat quem diligebat. Sed deus omnia diligit **Sap. xi.** Sed contra **Malachi. i.** Jacob dilexi. Esau autem odio habui. Respondeo et dico quod sic. Unde sciendum quod sicut predestinatio est preparatio gratie et glorie. sic reprobatio potest dici subtractio gratie et preparatio pene eterne. Patet ergo quod ad deum prinet aliquos reprobare. Primum ex ordine iusticie. sicut enim iustum est bonos premiari propter meritum. ita iustum est malos puniri propter demeritum. ergo proportionabiliter. sicut dei est illis preparare gloriam quos scit futuros bonos predestinando eos ad beatitudinem. sic eius est illis preparare penam quos scit futuros malos. ordinando eos ad eternam mortem. et hoc est reprobare. Item sicut figulus ex eadem massa facit vas ad gloriam et aliud ad contumeliam. et verumque ad perfectionem domus. Sic deus quidam reprobat ut in eis reluceat iusticia. quidam saluat ut in eis reluceat misericordia. Et sciendum est quod in reprobatione tria considerantur. scilicet casus in culpa. amissio gratie ordinatio culpe per penam. Primum non facit deus nec vult. sed tamen prescit culpam. Secundum non facit sed vult et prescit. Vult in deo. quia vult omne bonum. sed istum amittere gratiam est bonum quia iustum. sed hec subtractio gratie dicitur execratio ob duratio. eo quod gratia est lumen anime. et sic deus est

causa boz nō immittēdo culpā sed subtra
hendo grām. Tertius scz ordinare culpā p
penā. scilicet vult z facit deus tanq̄m vniuersal
p̄uisor. q̄ malū culpe de se ordinat p penā.
ne aliqd̄ maneat deordinatū. Itē d̄r deus
diligere oīa. qz oīb̄ vult bonū. nō t̄m quod
cūq̄ bonū. z ideo malos dicit odire. qz eis
nō vult vitā eternā. qua indigni sunt ppter
demerita ipoz. Ad tertiu d̄dicendum q
fm Tho. sup. iiii. smaz dist. cly. q̄ cū ignis
inferni sit corporatus. notū est aīas igne il
lo torqueri. cū ibi nō sit alius ignis. Nam
fm Greg. in li. dyalo. Ignis infernalis ē
locus aīaz dānatarū. z vt ē instrumentū
diuine iusticie vindicantis detinet aīas in
ipō locatas vt exire ab eo non possint nec
suā exequi voluntatē. sed ibi q̄si ligate z in
carcere ppetuo tenent. z ita ille ignis fm h̄
est aīabz notius. z sic aīa ignē se detinētē
sentiens. z sibi notū videns. ab ipō igne p
hunc modum cruciat. Et est rōnabile. vt
sicut aīa peccando corporibz rebz se subdi
dit. ita corporali igne q̄ inter corpa summe ē
actiu⁹ cruciet. z sic pater solutio.

Quinta scda post octauas epiphanie. II.
Sermo XXIII.

Ecce leprosus ue

niens adorauit eū. *Math. viij.*
Magnus p̄ Aug. sup. Job. z
etiā sup. eplam. j. *Thimo. j.* oīdens causaz
aduentus xpi de celo ad terrā dicit in bec
p̄ba. Nulla alia causa veniēdi xpo dño fu
it. nisi p̄ctōres saluos facere. tollere mor
bos. tollere vulnera nulla erat causa me
dicine. Venit ḡ de celo magn⁹ medicus qz
p totū munduz vbiq̄ iacebat egros. Dec
ille. Vult dicere Aug. q̄ ex q̄ tanta fuit in
fectio in mūdo p̄ctōrū. q̄ nullus eā curare
potuit. necesse fuit venire illū magnū me
dicū xpm q̄ sanat oīs infirmitates n̄as.
Ad h̄ igit oīdendū xps multos voluit cu
rare corporaliter vt significaret se eos velle
z posse mū dare z curare spūaliter. De q̄rū
numero curauit istū leprosus. De quo d̄r.
Ecce leprosus zc. In q̄b̄s bis tria dicunt
de isto leproso que sunt necessaria cuilibet
p̄ctōri volenti a xpo curari spūaliter in aīa a
p̄ctō. Primo nāq̄ describit̄ eius morbz de
formis z cōragiosus cū d̄r. Ecce leprosus.
Secdo addit ei⁹ labor difficilis z stuosus
cū d̄r. veniens. Tertio notat ei⁹ deuotiōis

feruor multū copiosus cū d̄r. adorauit eū.
Dixi primo q̄ in sb̄is p̄. *Q*
missis d̄scribitur
huius infirmi morbz deformatis z cōragio
sus cū dicit. quia leprosus. Itē leprosus
significat hoīem peccati lepra infectū. et h̄
ppter plures causas. Et p̄mo i genere. p̄ti
mo enim p̄ctm̄ aufert homini man⁹ et pe
des. i. bonas opationes z affectiōes. *Quō*
Judicū. j. legitur q̄ Adonibesech amputa
uit. lxx. regibz similitates pedū z manūz.
Adonibesech inrerpratur fulgurans. z si
gnificat diabolū. q̄ tanq̄m fulgur cecidit de
celo *Lu. x.* Itē ḡ amputat man⁹ et pedes
vt nō p̄cedant in opationes bonas nec in
affectiōes sc̄as. nec solū pedes z manus
sed z aures ne legē dei audiant z obediāt.
nares ne odores xpi sentiant *Ezech. xxiij.*
Nasum z nares p̄ciant tibi. Et d̄reuer
totus hō maculat. ita vt sit inep⁹ ad offe
rendū dño. *Leuit. xxij.* d̄r de hostia. Om
nis macula nō erit in ea. Et ideo d̄r morbz
generalis. qz oīa corrumpit in hoīe. Sed
t̄m diuersimode. z fm h̄ varia sunt eius si
gna pur d̄r *Leuit. xxiij.* Mā q̄busdā est mu
tatio coloris in carne v̄l pilis. et significat
accidiosos. qz mutat cor z variāt. Intra il
lud. Vult z nō vult piger. *Treno. iij.* Quō
mutatus ē color optim⁹. In q̄busdā est in
flatio cutis p̄ sup̄biaz *Job. xv.* Quid te ele
uat. In q̄busdā est corrosio carnis sine de
pressio p̄ corrosiōne musculoz. z significat
inuidiā q̄ corrodit z cōsumit *Prover. xxiij.*
Putredo ossiū inuidia. Quarto in q̄bus
dā est ruptura cutis. z significat iram. q̄ fa
cit furores cordis erumpere exteri⁹ in opus
vel sb̄ū malū. *Prover. xvij.* Spiritū ad
irascēdū facile. q̄s poterit sustinere. Quin
to in q̄busdā apparet vlcus. z significat lux
ruriā. q̄ puenit ab intrinseco *Jac. j.* Vnus
q̄sq̄ tēptat a cōcupia sua. Sexto in q̄busdā
apparet vuln⁹ cōbustiois. z significat auarici
am *Michee. vi.* Abucignis i domo im
pū zc. Septio in q̄busdā apparet flux⁹ car
pilloz. z significat gulā q̄ cōsumit bona t̄pa
lia. vt p̄t̄ in filio pdigo *Luc. xvi.* Sed ille
species curant septe britudimbz. Cū xps
postq̄ p̄dicauit de eis in monte descedēs
curauit istū leprosus sub mōte. vt daret in
telligi leprā peccati posse curari illis britu
dinibz. Supbia curat enī paup̄rate spūis.
id ē bumilitate. Accidia. luctu deuotiōis.

Dominica secunda post octa. epi.

Ira. mansuetudine gula. esurie iusticie Inuidia. misericordia. Lururia. mundicia cordis. Auaricia. pace. qz auari nunq̄ sunt in pace. Quia vt dicit Job. Tu fuerit pat ipse insidias suspicaf. **U**bi scienduz qz ania nra habet infirmitates mltas. quarū oim maior est lepra. Et pmo hz frenesim supbie. Et merito supbia cōparat frenesi. Sicut eni frenetic⁹ patitur mētis alienatione. qz nec bene iudicat de seipso nec de alijs. imo seipm iudicat valentiorē qnto ē infirmior. Eodē mō supbia oim p̄tēminit. nec aliq̄ d̄scernit. vel. p̄ aliq̄ reputat. z se sufficientē solū estimat. z sibi plus q̄s habet semp̄ arrogat. **I**ta mentis alienatione. p̄ sua supbia patiebatur nabuchodonosor. De q̄ Daniel. iij. Qui dixerat deambulās in aula sua. Nonne hec est babilon magna. quaz ego edificauī in robore fortitudinis mee z in glia decoris mei. Sed qd̄ ei accidit. Statim eni diuina p̄tute eiectus ē ab hoibus z cū feris vitis z passus est alienationē mentis. z videbat sibi q̄ esset bos in anterioribz. z in posterioribz leo. Et post septem menses restitutus p̄ preces Danielis ad sensum. licet nō statim ad regnū. Et tunc legitur dixisse. Omnes vie dñi iudicia z gradiētes in supbia pōt hūiliare Daniel. iij. Sicut autē dicitur medic⁹. Cura frenesim in p̄ncipio est euacuatio sanguis z alioz superfluoz q̄ ad cerebrū ascendētes turbāt vsū rōnis. Sic euacuatio oim bonozū que cognoscim⁹ nos h̄re a deo. facit in nobis humilitates z sanat supbiam. Eccl. iij. Sinagoge supboz nō erit sanitas. **S**cda infirmitas spūalis est ira. z hec cōparat febri acute. **L**ur⁹ accidentia sunt. qz hō habz p̄tinuū calorem z sitim maximā. fm̄ Constanthinū li. vii. viatica ca. de causis. Sic est de hoie iracundo q̄ ad quodlibet v̄bū statim incendit in v̄bis gestu vultu z sic de alijs. habet etiā sitim maximā. qz semetipm cupit vindicare. Et talis q̄libet die incēderet omnes vicinos suos p̄ nibilo. Hanc infirmitatē patiebat herodes. qm̄ vidēs qm̄ illius esset a magis. iratus ē valde. z mitens occidit oēs pueros q̄ erant in bethlem. z in oibz finibz eius. Ecce p̄cessit calor nimius. z secuta est sitis irrōnabilis vltionis. **I**ta infirmitas curat pietate diuina. quā si inspicit iracundus certe cessabit z mitigabitur. **N**ā si dñs est pius z misericors

parcens puocantibz eum. pudeat ergo seruum esse ita ad vltionē pronū. **I**stud etiā est oleū quo apli yngebant infirmos et sanabantur. **P**arci. vi. **T**ertia infirmitas ē inuidia. z hec cōparatur febri simplici. que nūc calefacit nūc frigescit. Sic inuidus modo gaudet de aduersitate bonoz. mō tristatur de eoz p̄speritate. **N**ā fm̄ Aug. in q̄dam s̄mone Inuidia est odiū aliene felicitatis. Sic infirmabatur Layn inuidens p̄speritati Abel. Sic Rachel lye fecunditati. Saul dauid felicitati. Sic diabolus homini. Sic pcurat⁹ est lapsus mundi et mors xpi. vt dicit idē. **Q**uarta spūalis infirmitas est accidia. z cōparat paralisi q̄ est mēbroz dissolutio z debilitatio. ita qz motum debitu p̄ficere nō p̄nt. Sicut ille qui iacuit. xxxvij. annis iuxta piscinā. z nunq̄ potuit descendere in eam. **J**oh. v. ca. z figurat inueteratos diez malozū. q̄ sunt iuxta sacra piscinā cōfessionis q̄tidie z nunq̄ ingrediuntur in eā donec debeant mori. **N**escio certe quā spem tales h̄nt de salute. cū dicat leo papa in s̄mone de opatiōe. Non dormiētibz p̄mittit regnū celoz. nec ocioz desidia torpentibz beatitudo eternitat⁹ p̄mittitur. **I**ta infirmitas sanat p̄ valde calida. qz si ex vna parte cōsideret calor pene gehēnalis z ex alia calor caritatis xpi excitantis ad opa p̄tutis z detestans accidiaz poterit de facili curari. **D**icere. iij. **C**ouertimini filij reuertētes z sanabo auersiones v̄ras. **Q**uarta infirmitas spūalis ē auaricia z cōparat ydropisi fm̄ Bedaz. **L**ur⁹ p̄prietas ē. qz qnto magis bibit tanto magis sitit. Eodē mō auarus q̄ nūq̄ dicit sufficit. **U**n silis est inferno q̄ qnto scilicet deuorauit nūq̄ dicit sufficit. Sic nec si oēs thesauri cōfluxerint i auarū. vt dicit Aug. in epla ad comitē. **I**n h̄ eris est insatiabilior insatiabilitate bestiaz q̄ nunq̄ rapit nisi cū esuriūt. parciūt vero p̄de cū senserint satiataz. **S**ed auar⁹ semp̄ cupit nūq̄ satiat. nec deū timet nec hoiem. veres. nec p̄r. nec frat̄ri obreperat. nec amico fidē seruat. viduam opprimat. pupillū inuadit. liberos i seruitiū reuocat. testimoniū falsum. p̄fert. res mortui occupat q̄si z ipse nō moriat. **S**ed q̄ insania acq̄rere aurū z pdere celū. **I**n q̄ Aug. in li. de v̄bis dñi. **I**ta infirmitatē habuit diues ille q̄ dixit. **L**u. xij. **D**estrūa hōrea mea z dilatabo ea. **S**ilr̄ alexāder qui

Dominica secunda post octa. epi.

xxv. Nonissime veniunt et relique virgines di. **Q**uod difficultatis aduentus ad christum. Nam nec credendo possumus ad christum pervenire nisi pater traxerit nos. quod sensus et ratio fidei repugnat et retrahit. eo quod fides non habet meritum cui humana ratio potest experientiam. **S**icut non possumus venire ad christum amando quod retrahit mundus et caro. **C**aro enim concupiscit aduersus spiritum. **Gal. v.** Nec permittit venire euolando. quia diabolus retrahit impediendo. **S**ed nos non timeamus quod si pater nos trahet. mundus. caro et diabolus non proficiunt. **Ps.** Si exurgat aduersum me pluum. in hoc ego sperabo.

Dixit enim quod i verbis promissis describit huius leprosi feruor multum copiosus. **E**t magna enim fide et deuotione qua habuit ad christum venit et adorauit eum. **M**agna fuit fides primo quia licet leprosus omnibus leprosis ire ad sacerdotes per mundationem leprosi. tamen ipse obmissis sacerdotibus legalibus quasi solus christum credens quod posset eum curare propter sacerdotum. **E**t quia nullus habet ante ipsum fecerat. id est dicitur quasi nouum factum propter quod permittit. **E**cce secundo maior fuit fides in hoc quod licet sciret christum sanctissimum et crederet eum verum deum et hominem. sicut patet ex eo quod eum dominum appellas ait. **D**ne inquit si vis potes me mundare. **E**t cum sciret et videret se abominabilem et immundum. christum vero mundissimum absque omni macula non formidauit ad eum accedere. **S**ed fiducialiter accessit dei. intra se illud. **Ps.** Fiducialiter agam et non timebo. et quia istud fuit magis mirabile. **I**deo dicitur. **E**cce venies leprosus. **T**ertio fuit in eo fides maxima. Nam cum omnes principes et pontifices scriberet et legisdoctores. pharisei et legisperiti habuissent et tenuissent christum pro vno puro homine nec ei honorem diuinum exhibuissent. ipse solus ei diuinos honores exhibuit. et laudes impendit. **Q**uo ad hoc additur. **V**eniens adorauit eum. **A**ntequam quod est sciendum quod triplex est honor. quem impendimus superiorum. **A**nt enim deus est. et sic eum adoramus et honoremus adorato latrice que soli deo debet. **Ant.** **Deutero. vii. dicitur.** Audi israel dominus deus tuus vnus est. **E**t **Deutero. xxxii.** Videte quoniam ego sum solus et non est alius proter me. **A**nt non est deus sed aliquid excellere preueniens ad deum. et sic adoratur adoratio imperdulie. vt ego mater christi. **A**nt est aliquid quod preuenit ad deum.

sed in inferiori modo. et sic adoratur adoratio dulie. vt sancti in celo. et plati spirituales et seculares in terra. **S**ic abraham adorauit angelos ad se venientes. **Gen. xviij.** **S**ic et loth. **S**ic **Jacob Esau** cadens coram eo prout in terra. **Gen. xxxiiij.** **S**ic filius iacob adorauerunt **Joseph** in egypto. **Gen. xliiij.**

Prima adoratio est oibo excellentior. quod fit ex maxima fide et perfectissima scilicet informata caritate et maria humilitate. **A**d maximam enim fide et perfectissima humilitate preuenit quod quod subdat se vt suo creatori et omnipotenti benefactori. **E**t igitur a nobis deus adorandus. exemplo istius leprosi tripliciter. **P**rimo fide recta. **S**ecundo spe firma. **T**ertio caritate perfecta. **T**unc autem est fides recta quam homo credit in deum credendo tendit in eum per amorem et ei tanquam fini ultimo adheret. **S**ecundo dicitur recta quam est bonis operibus ornata. **T**ertio quam est caritate informata. **C**aritas enim dicitur forma fidei. quia per eam actus fidei habet proprie informari et perficitur. vt dicit **Thom. in iiij. sententiarum dist. xliij.** **U**bi autem non est talis fides non est adoratio vera. quod et demones credunt et adorantur preueniunt. **Jaco. ij.** **S**ecundo adorandus est spe firma et sincera. quod fit quoniam in eo tota spes reponitur. **Ioh. xv.** **S**ine me nihil potestis facere. **E**t autem duplex spes. **Q**uedam enim est salutis. et ista est in solo deo reponenda. et sic solus deus adoratur adoratio latrice. et corpus eius ratione ypostaticemionis. **A**lia est spes suffragii. que potest haberi in aliquo creatura dignissima et deo propinqua. vt in beata virginem. que adoratur adoratio imperdulie. **T**ertio adorandus est perfecta caritate. scilicet toto corde et ex tota anima ipsum diligendo. et omne sue dilectioni contrarium non admittendo. **L**icet ei homo non potest diligere deum semper actu. in tantum vt nullum actum extraneum aliquem admittat. quia hoc non est patris stat. potest tamen sic diligere non admittat actus contrarium caritati. que est mortale peccatum. et tunc talis adoratur deum nihilominus perfecta caritate habet gratiam in futuro per gloriam. **A**d quam nos perducatur.

Dñice scilicet. **III.** **S**ermo **XXIII.**

Et extendens manum **I**esus tergit eum dicens. **V**olo. **V**idare. **Matth. viij.** **S**ic dicit ille magnus pater **Aug.** in lib. de verbis aploz. **S**i leuis esset morbus. premeretur medicus. **S**i morbus contemneret. me.

Dominica secunda post octa. epi.

scendente iesu de monte. et bene quantum ad
mysterium. Antequam dei filius de monte celesti
in mundum descenderet per incarnationem. gra-
nem nimis tactum habuit et grauer tange-
bat. Tetigit enim Jacob et neruos eius emar-
cuit. **Gen. xxxii.** Tetigit primogenita egypti
et occidit. **Exo. vii.** Tetigit Job et omnia sua
presumpsit. **Job. i. ii. et iii.** Hinc autem ex quo de-
scendit de isto monte celesti et factus est homo.
leniter tangit. et tangendo gratiam tribuit. **Uñ**
Luce. vi. dicit. Quomodo turbam querebam eum tan-
gere. quia virtus de illo exibat et sanabat om-
nes. **Et Bar. vi.** Quomodo tangebatur eum salu-
ti fiebant. Nec mirum si tactus christi hoc faci-
ebat cum et lapides preciosi hoc faciant. **B**
Pro quo sciendum quod quatuor modis dominus in
euangelio leniter tetigit et semper gratiam conu-
lit. Tetigit leprosum et mundauit. **vt h. Hac**
mandatione perit. **Ps. Miserere mei deus.**
et sequitur. **A peccato meo munda me.** Secundo
tetigit oculos cecorum et eorum corda ad sui co-
gnitionem illustrauit. **vt per. Matth. ix.** Nec
mirum. Ipse enim est lux vera quae illuminat omnem
hominem uenientem in hunc mundum. **Job. i.**
Tertio tetigit linguam muti et ad confessionem
diuine laudis resoluit. **Barc. viii.** Expu-
is tetigit eum et solutus est vinculum lingue
eius. et loquebatur recte. Recte loquitur quod pecca-
ta sua pure confitetur. et in deuota laude dei
et gratiarum actione exercet. **Iuxta illud ps.**
Confitebor tibi domine in toto corde meo. nar-
rabo omnia mirabilia tua. Quarto tetigit
surdum. et aures eius ad audiendum celestia
parefecit. **Luce. xii.** Cum tetigisset auriculam
eius sanauit eum. Dicit autem quod illa dextera
erat auricula. Dextera est quae auditur cele-
stia. Sinistra qua auditur terrena. Sed
prohibet dolor quidam habent tamen sinistra. quibus
diabolus amputauit dextram. et sunt dextra-
torum auditores. cantilenarum et yborum ocio-
sorum auscultatores. Quidam uero habent dex-
tram. quae tamen audiunt celestia. et non attendunt
terrena uana. Quidam habent ambas quae et cele-
stia audiunt et terrena licite attendunt et uer-
lia. Quidam neutram habent quae nec delectantur
in celestibus nec terrena licite attendunt. De
quibus dicit. **Aures habent et non audiunt.** Quin-
to christus tetigit paruulos gratiam illis infun-
dendo. **Matth. xix.** Oblati sunt iesu paru-
uli ut tangeret eos. et ait illis. **Sinite paru-
ulos venire ad me.** Talius est enim regnum
celorum. **Glosa.** Tangit dominus paruulos ut be-

nedicat pusillos cum maioribus. Sic tetigit
istum leprosum cui gratiam iustificationis in
anima contulit.

Dixi secundo quod in ybis promissis
christus ostendit benignitatem sui cordis cum dicit. **Uolo.** **Et**
quid uis domine. **Terre non aurum nec argentum.**
non thesauros preciosos qui omnes apud me
sunt. **Sed quod uolo.** utilitatem humanam et
salutem ut omnes saluentur et in celum inducantur
et reducantur unde exierunt. **Circa quod sciendum**
quod christus habet uoluntatem ad septem multas
utilitates. **Primo enim uoluntas dei est ad nostram**
conversionem. **ii. Pe. iij.** Non tardat dominus pro-
missionem suam sed patienter agitur propter uos.
nolens aliquem perire. sed omnes ad penitentiam
reuertere. **Ezech. xlviii.** Nunquid uoluntas
mee est mors impij. et non magis ut con-
uertatur et uiuat. **De autem uersio fit per con-**
tritionem. **Unde uersio est quasi balneum in quo**
mali humores exeunt per sudorem contritionis.
Sicut autem ad hoc quod sudor fit signum sanita-
tis. oportet quod sit generalis. ita oportet quod con-
tritio sit per omnibus delictis. **Iuxta illud ps.**
Lauabo per singulas noctes lectum meum. i.
conscientiam non per omnes noctes. sed per singu-
las. id est per singula uicia. **Secundo uoluntas dei**
est mundatio nostra. **Uñ in euangelio.** **Domine**
si uis potes me mundare. **Uñ ille.** **Uolo.**
Mundare. **De autem fit in confessione.** **Omnia**
enim in confessione mundantur. **Uñ Ambrosius.** **Ita.**
i. Lauamini et mundi estote. quod dicitur. **lauatorum**
paratum est tamen mundumini. **Signum immun-**
diciae est magnus. quoniam immundus habet lauato-
rium paratum non uult se lauare. **Non potest autem**
te quis melius peccatum mundare quam si eum post
lotionem expandat. **Expandit ista conscientia est**
apertio coram sacerdote. **Luce. xxii.** **Ite ostende**
dite uos sacerdotibus. **Et sequitur.** quod cum irerunt
mundati sunt. **Tertio uoluntas dei est san-**
ctificatio nostra. **i. Thesal. iij.** **Dece est uo-**
luntas dei sanctificatio uestra. ut abstineatis
ab omni fornicatione. ut sciat unusquisque
uas suum possidere in sanctificatione. id est quo
ad seipsum. et honore quod ad primum. **Uel sancti-**
ficatio refertur ad iustificationem interiozem.
Honor autem ad operationem exteriori. ut sic
homo mundetur interiori et exteriori. **Sed**
bene multi sunt sicut uasa mundi exteriori
per honestam conversionem. sed sunt pingues et
immundi interiori per malam affectionem. **De quibus**
dominus. **Matth. xxiiij.** **Ue uobis quod simi-**

les estis sepulchris dealbatis. intus autē
pleni rapina. **P**i sunt q̄ malū habere pul
chram caligā q̄ conscientia. Qui purgāt ve
stem a sordibz. sed dimittit mentē squalē/
re sceleribz. **C**ōtra quos **Aug.** in q̄daz ser
mone mirat̄ dī. Quid est qd̄ vis h̄re malū.
dices vtiqz nihil. nō vrozē. nō filiū. nō ser
uū. nō tunicā. nō caligam. et tñ vis habere
malā vitam. Rogo te p̄pone aīam tuā cali
ge tue. **P**ecille. **Q**uarto volūtas dei est oc
culte veritatis cognitio. **i. Thimo. ii.** Vult
om̄es hoies saluos fieri. et ad cognitionē
sui nois venire. **I**ta autē cognitio est per fi
dei illuminationē. p̄ quaz homo cognoscit
eterna gaudia beatorz et supplicia reprobo
rū. **S**ed dices. quō verū est q̄ de⁹ vo
luit om̄es homines saluos fieri. cū multi
damnant. **Parth. xxii.** Vult enī sunt vo
cati. pauci ho electi. **A**d qd̄ rñ deo fm̄ **Boz**
ram vbi sup̄. et fm̄ glosaz ordinariā. q̄ h̄ po
test intelligi q̄nqz modis. **Q**uoz r̄es pri
mi p̄tinent ad voluntatē beneplaciti. duo
vero vltimi ad voluntatē signi. **T**res p̄mi
distingunt sic. **P**rim⁹ intelligit cū condi
tione sic. Vult om̄es hoies saluos fieri. s.
si volūt. qz p̄ ip̄m deum nō stat q̄ om̄es nō
saluant. **S**ec⁹s modus intelligit cū imple
tione sic. Vult omnes ho. sal. fieri. i. om̄es
q̄ saluant vult saluos fieri. qz null⁹ nisi eo
volente saluat. **S**ic etiā intelligitur illud
Joh. i. Illuminat oem̄ hoīem venientē in
hūc mundū. i. nullus illuminat nisi p̄ euz.
Tert⁹ modus intelligit cū restrictōe di
stributionis. sic. vult om̄s ho. sal. fieri. i. de
omni genere aliq̄s. **C**olligit enī electos a
q̄rtuor ventis. **U**t dicit **Parth. xxiii.** Alij
duo modi distingunt sic. qz p̄mus intelli
gitur de p̄senti et q̄si affectiue sic. Vult om
nes. i. facit om̄es velle. qz om̄es naturaliter
volunt salui fieri. **Q**uia fm̄ **Boeciū.** cogni
tio veri et amor boni naturaliter vnicuiqz
sunt inferta. **E**t iste modus intelligitur de
voluntate signi q̄ est impletio. **S**ec⁹s mo
dus intelligit de futuro. sic. Vult oēs ho.
sal. fieri. quia p̄cipit et cōsult et hortat vt sal
ui fiant. q̄ oīa signa sunt diuine voluntatis.
Sic q̄ vult om̄es ho. sal. fieri in futuro et
venire in p̄nti ad cognitionē veritat̄ xpi q̄
est veritas **Joh. xiiii.** Ego sum via vitas et
vita. **I**te quedā glosa dicit q̄ volūtas dei
necessitate libero arbitrio nō imponit. et sic
q̄uis nō om̄es ho. sal. vult fieri voluntate

p̄sequēte nisi peniteat. vult tñ oēs volūta
te beneplaciti. **Jō** qz fm̄ **Joh. Damascē.**
volūtas antecedēs seu bñplaciti respicit
ordinē nature ad salutes q̄ nihil bz in se et
sua creatiōe saluti p̄trariū. **C**ōsequēs autē
seu signi volūtas respicit ordinē p̄sone et
acribz suis ad saluationē vel dānationem.
eo q̄ p̄sona et sua opatiōe habet multa sa
luti p̄traria. **Q**uā autē deus vult om̄s hoies
saluos fieri. illud patet p̄ multa signa. **P**ri
mo quia om̄ibz dat documenta cōmunia.
Mat. vlti. Euntes in mūdū vniuersūz p̄
dicare euāgeliū om̄i creature. **Q**ui credi
derit et baptizat⁹ fuerit etc. **D**eus autē nullū
vult violenter saluare. qz iniusticiā faceret
qui tñ est iust⁹ et iusticiā facere docet. **S**e
cūdo istud patet et eo qz dat beneficia cō
munia **Iaco. i.** Dat omnibus affluenter.
Parth. v. Solem suū facit oriri super bo
nos et malos. **T**ertio qz dat remedia com
munia. s. sacramēta. **I**uxta illud **P̄s.** Qui
p̄cipiat om̄ibz iniquitatibz tuis. q̄ sanat om̄es
infirmitates tuas **Parth. vj.** Venite ad me
om̄es q̄ laboratis et onerati estis. et ego re
ficiā vos. **C**ollite iugū meū sup̄ vos. **Q**uar
to dat precii cōmune **Roma. xiiij.** Filio p̄
prio nō pepercit. sed p̄ nobis omnibz tra
didit illū. **Q**uinto qz referunt premiū com
mune **Ecc. xxviii.** Transire ad me omnes
qui cōcupiscitis me. **J. Coz. xv.** Ut sit de⁹
omnia in omnibz. **D**abit enim denarium
diurnum vnicuiqz in vinea sua laboranti.
id est in fide vsqz in finem suū. **Q**uinto vo
luntas dei est. cor̄dis nostri in amorē eius
inflāmatio. **Luce. xii.** Ignem veni mittere
in terrā. et quid volo nisi vt ardeat. **A**d istū
ignem valet multū meditatio beneficiōrū
P̄s. In meditatiōe mea exardescet ignis
Sexto voluntas eius tribulationū p̄p̄e
sio. **J. Pe. iij.** Qui patiunt̄ fm̄ voluntatem
dei. fidei creatori cōmendant anīas suas
Sic castrū quod nō potest defendere ca
pitaneus cōmēdat domino. **pp̄rio. Hebre.**
E. Patientia vobis necessaria est vt volun
tatem dei facientes reprorectis repromissi
onem.

Dixi tertio q̄ in verbis premil
is ostendit chris
in mundatione hui⁹ leprosi potestatem sue
diuinitatis. cū dicit. **M**undare. **C**erte po
testas singulari p̄tās eius solius. potestaf
eterna. **Q**uia imperat creaturis et obedunt

Dominica secunda post octa. epi.

ei. **Un̄** Baruth. iij. dz. Stelle vocate sūt
2 dixerūt assūm. Sic q̄scito dicit huic le
profo. statim mūdā? est. p. qd̄ significat q̄
si q̄serim? mūdāri a xpo in aia n̄ra a pecca
tis. mūdābimur continuo si ip̄e voluerit.
Est aut̄ mūdicia fm̄ **Alex̄.** de bal. verius
q̄ bois integritas amoris intuitu obfua
ta. Ad quā q̄dez p̄sequndā plura requiruntur.
Et p̄mo valet aqua sapie seu x̄bi dei **Joh̄.**
iiij. Jam vos mūdici estis. p̄pter f̄monē quē
locutus sum vobis. q̄ x̄bū dei q̄si speculū
oñdū maculas cordis 2 dar aquā gr̄e **Pro**
uer. iij. Doctrina bona dabit gr̄as. **Figur**
at̄ p̄ mare enei. i. lauatoziū templi. de q̄ la
uabant sacerdotes circa qd̄ erant appensa
multa specula ad p̄spiciēdū maculas ablu
endas. **Exo. xxxviii.** Lauatoziū istū signi
ficat gr̄a q̄ abluir culpas. Ad q̄s abluē
das debet hō se disponere p̄ diligentē p̄si
derationē p̄sciētie. ne qd̄ remaneat imūdū
2 hoc nō pōt esse sine x̄bo dei. qd̄ est q̄si spe
culū oñdens vnicuiq̄ deformitates suam.
Un̄ **Sap. vii.** dz. de sapia. q̄ est candor lu
cis eternic. 2 speculū sine macula dei maie
statis 2 imago bonitatis ei. Quia vt dicit
Dolgor. In scriptura sacra. diuina maie
stas p̄ fidē inspicit̄ q̄si in qdā speculo mun
dissimo in q̄ nulla ē macula falsitatis. i. **To**
rim. iij. Videm? nūc in speculū. **Un̄** to
ra cognitio quā de deo habem? in p̄nti est
specular. in q̄ obiectū nō respicit̄ p̄ se s̄
p̄ suā similitudinē 2 nō p̄ lineā rectā sed refle
xam. Sed videbim? eū in futuro sicuti ē.
nō p̄ creaturas sed imediate q̄si p̄ lineā re
ctam. Nō solū autē vt dicit **Dolgor** in spe
culo sapie q̄ est sacra scriptura videm? de
um sed etiā mores nostros. i. quales esse
deberem? si fm̄ leges dei viuerem?. **Unde**
Hiero. in epla ad demetriadem virginē.
Verte in q̄ lectiōe diuina vice speculi. fel
da corrigendo. pulchra conseruado 2 pul
chriora faciendo. Scriptura enī p̄ verbū
dei. est feda oñdens 2 corrigi docēs. sicut
dicit **Prego.** scdo mor. al. ca. i. Sacra in q̄
scriptura q̄si quoddā speculū est qd̄ oculis
mentis opponit. vt in ea n̄ra facies videat̄
Ibi enī feda ibi pulchra n̄ra cognoscunt̄
q̄ ve longe a p̄fectu distat. **Et** sicut ille q̄
habet in facie maculā manifestā abhorret
se videre in speculo. ita notabiliter viciosi
in vita abhorrent se p̄sentare. **Dicit Dol**
gor vbi sup̄. Vbi sacra scriptura maifeste

p̄dicatur. **Et** tales sunt q̄bus nullū specu
lum bene placet. sicut narrat̄ de quadā de
formi 2 turpi domicella. **Ista** enī distortā
habuit faciem oblongā. 2 quoties inspicit̄
speculū doluit 2 offendebat. deformitatez
m̄ suā imputauit semp̄ speculo. **Un̄** plura
specula fregit q̄s alie omnes mulieres. **Ita**
dicit esse in ecclia de homibz multū vicio
sis nec vitam suā emendare volentibz. qui
bus nullus bon? sermo placet. p̄tra quēli
bet bene p̄dicantē offendunt. semp̄ p̄pen
dunt vitā suā esse distortā 2 turpem in isto
speculo. nō tñ se corrigūt p̄ penitentiā. **Sz**
quantūcūq̄ audierint se bene descriptos.
statim. p̄pter veterēz p̄suerudinē obliuiscū
tur quales in speculo describunt. **De** tali
bus dicitur illud **Jacobi. i.** Si quis audi
tor est verbi dei et non factor. hic cōpara
bitur viro consideranti vultū natiuitatis
sue in speculo. **Considerauit** enī se 2 abijt.
2 statim oblitus est qualis fuerit. 2 ideo p̄
mittit. **Estote** factores verbi et non audis
tores tñ. fallentes vosmetip̄os. **Secun**
do ad istam mundiciā faciendā valet con
tritiō cordis. ex qua est aqua lacrimarum.
cui admissēdus est cinis. i. memoria mor
tis vel p̄rie conditiōis vel christi. **P̄s. La**
uabo p̄ singulas noctes lectum meū. **Ter**
tio valet frequens confessio. i. **Dacha. iij.**
Judas mundauit templū. **Judas** interp
ratur confitens. **Et** in **P̄s.** dicitur. **Facia**
est iudea sancificatio eius. i. **israel. iij.** **Re**
gū. v. Lauare septies i iordane. **Septies**
dicit. p̄pter septē peccata mortalia. **Quar**
to valet vite austeritas. sicut defricatio cū
panno aspero. **Dach. iij.** **Johannes** ha
bebat uestimentū. **Item** elemosynarū lar
gitio **Luce. xj.** Date elemosynam. **Quin**
to valet oratio **Luce. ix.** Factum est dū o
raret species vultus eius altera. 2 uestitus
eius albus 2 fulgēs. **Orando** enim acqui
ritur mundicia. **Sic** iste leprosus volens
mundare lepram orauit deuote. d. **Dñe** si
vis potes. 2. ij. **Dacha. iij.** **Sancite** san
ctorū conserua domū istam impolluraz q̄
nuper mūdara est. **Sexto** valet lima cor
rectionis. **Unde** **Bern̄.** dicit ex p̄sona do
mini. **Ille** solus amic? est q̄ an̄ aduētū di
stricti iudicis maculas mēt̄stergit. **Sz** mul
ti sūt q̄ ex lima p̄trahūt rubiginē. **De** qui
bus in **P̄s.** **Destruisti** eum ab emundari
one. **Septio** valz. ignis tribulariōis. **De q̄**

dicit Ambrosius. Sicut aurum bonum ita ecclesia cum vitur detrimentum non sentit. sed magis fulgur eius auget. **S**ed dices. quod est effectus huius mundi. Rursum certe quod maxime. Nam talibus deus dat habundanter dona gratiarum. **J**ob. xvij. Audis manibus ad det gratia et fortitudine. Secundo quod in talibus habitat. **U**n Aug. Videtur tamen cubiculum cordis. intus est et exaudiat. **J**. Paral. xxi. Non homini preparat habitatio sed deo. Item quod tales amat et gratiam labiorum tribuit. **P**rouer. xxi. Qui diligit cordis iudicium habebit amicum regem. Item quod eos in sui societate recipit. **I**n ps. Domine quod habitabit in tabernaculo tuo. et sequitur. Innocens manibus et mundo corde. **P**at. v. Beati mundo corde. quoniam ipsi deum videbunt. Ad quam visum non educat de presecula benedictus.

Dominica tertia post octavas Epipha. I.

Sermo XXV.

Ascendente iesu

Ascendente iesu in nauiculam **P**at. viij. **M**arc. ci. iij. **L**uce. viij. Duobus dominis immediate precedentibus recitata sunt duo magna christi miracula. in quibus apparuit eis diuina potentia per mutationem aque in vinum et curationem leprosi et paralytici. **N**unc in ista dominica ponit sancta mater ecclesia aliud miraculum diuine sue potentie. scilicet subitam mitigationem maris. in cuius figura moyses percussit aquam. et populo transiititer prebuit. **E**xodi. xiiij. Sic christus mari imperauit et quiescit. **S**imile etiam habetur Josue iij. ubi filii israel portantibus archam domini per iordanem cesserunt aque. ita christus qui est archa deitatis existere in mari cessauerunt motus ventorum. De qua quidem mitigatione sic loquitur pensus euangelium. super quod euangelio expediret vobis fratres carissimi aliquid quid audire ad salutem. sed quia sine gratia christi nihil possumus facere. ipse testatur qui ait **J**oh. i. Sine me nihil potestis facere. **S**uper quo verbo **H**enricus de vima ria lib. iij. de perfectione interioris hominis ca. i. dicit. Nihil prodest industria sine adiutorio dei. quoniam nobis magno conatu laborantibus nihil proficimus nisi per dei gratiam sperari. **H**ec ille. **I**stud bene paruit in euangelio hodierno ubi christus dormientem ad tempus auxilium gratie subtra-

here discipuli prebuit. **S**i autem illi fuerunt in periculo quod christum indubie presentialiter habuerunt secum. quid de nobis erit de quibus dubium est an nobiscum sit per gratiam. cum nemo sciat an odio vel gratia dei dignus sit. **E**ccl. desistat. **I**deo recurramus ad matrem eius benedicam clamantes ad eam ut mitteret nobis fructus huius seculi. **S**icut enim dicit **P**linius quod alcinus est quedam parua avis. que quod in oua sua tempore hiemalis et tempestatis iuxta mare ponit diebus illis sit maxima tranquillitas. **E**t **I**sidorus refert de quodam pisce qui dicitur echinus. **Q**ui in magna tempestate tenet immobiliter nauem ne pereat. **S**ic beata virgo facit nobis habendo de nobis curam in mari huius mundi ponendo auxilia sua in periculis nostris. **E**t tenendo nos in manu misericordie sue ne pereamus. ideo ad eius auxilium recurramus ut gratiam impetremus dicentes omnes. **A**ue maria gratia. **I**n illo tempore ascendente iesu in nauiculam secuti sunt eius discipuli eius etc. **I**n presenti euangelio circa istam tempestate tria describuntur. **P**rimo enim describitur discipulorum cum christo nauigatio. et circa hoc maris commotio. **U**nde dicit. **A**scendente iesu in nauiculam. **S**ecundo describitur discipulorum christi sollicita postulatione. cui dicit. **E**t accesserunt. **T**ertio describitur huius commotionis mitigatio. cui dicitur. **E**t surgens iesus.

Dixi primo

Qui in hoc euangelio primo describitur discipulorum cum christo nauigatio. et circa hoc maris commotio. **U**nde dicit. **A**scendente iesu in nauiculam. **E**t pro isto sciendum quod cum christus primo anno predicationis sue quodam die turbis predicasset ad mare sedens in nauicula de femine verbi dei. quod diuersi modo impedit fructus eius. et de multis aliis. **E**t tunc eo die cum sero factum esset. ut dicitur **M**arc. iij. christus iussit discipulos suos ad alias partes nauigare remotas ad predicandum. et sic nauigauerunt a galilea in terram gerasenorum. **G**enesar enim est urbs arabie trans iordanem iuncta monti **S**alaad in tribu manasse. non longe a stagno cyberiadis in quo porci precipitati sunt. ut dicit **G**losa. **N**auigantibus igitur discipulis facta est tempesta maris. **H**ec est quod dicit. **A**scendente iesu in nauiculam secuti sunt eius discipuli quia membra debent sequi caput. discipuli